

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Daniel Legorburu Uriarte

*Amorebieta-
Etxano, Bizkaia
(1914-2017)*

Aurkibidea

Biografia

Iurretako Oromiño auzoko Baztarrekoa baserrian jaio eta hazi zen. Aita Garaikoa zuen eta ama Oromiñokoa bertakoa. 12 neba-arrebatatik bigarrena zenez, etxean laguntzeko 10 urtegar eskola utzi eta morroi lanetan hasi zen auzoan bertan. 14 urtegar Etxanoko Uruminera joan ziren etxeko denak eta ordudanik bertan egin zuen bizimodua kalera joan arte. Baserriko lanetan zein aitari laguntzen ikazkin lanetan aritutakoa da. Gerra Zibilak Lizarran harrapatu zuen, bertan baitzegoen soldadutza egiten. Errepublikako soldadu izatetik faxisten soldadu izatera pasatu zela dio, ametralladoreen konpainian aritu baitzen hiru urtez Espainian zehar. Etxera bueltatu ostean, zerrategian hasi zen beharrean, hiru zerrategi desberdinetan ibili zen "Forjas de Amorebieta" lantegian erretiratu zen arte. Emaztea Boroa auzokoa izan zuen.

Zintak

AMO-124

- **Proiektua:** Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-03-06
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

AMO-125

- **Proiektua:** Zornotzako ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2012-03-06
- **Iraupena:** 50 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Gazterik morroi

- **Erref:** AMO-124/003
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:03:06. **Bukatu:** 00:03:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

<p>Maumako (Ibarruri-Muxika) Poto baserriko semeagaz umetatik aritu zen beharrean. 14 urte zituela etxeakoak Etxanora joan ziren bizitzen, baina bera 13 urte zituenetik morroi lanetan aritu zen Oromiñon bertan zein Muniketan.</p>

2. Morroi 30 ogerleko eta mantenuaren truke

- **Erref:** AMO-124/005
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:04:18. **Bukatu:** 00:06:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Auzoko batzuen etxean egon zen lehen aldiz morroi. Oso ondo zaintzen zuten, ondo jaten zuen bertan. 15 hilabetez egon zen bertan. Oilotokia etxetik kilometro batera zuten eta egunean hiru joan-etorri egiten zituen. Zortzi arroako txerria hiltzen zuten jateko, (arroat 1= 12.5 kg). Hamabost hilabeteko lana 30 ogerleko eta mantenuaren truke. Dirua etxerakoa zen, ez beretzat.</p>

3. Hamar urtegaz lanera

- **Erref:** AMO-124/011
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:13:34. **Bukatu:** 00:14:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Hamar urterekin utzi zuen eskola eta pintxe lanetan hasi zen basoko beharretan zebiltzanei laguntzen. Irabazitako dirua amari ematen zion.

4. Aitagaz ikazkin

- **Erref:** AMO-124/013
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:15:24. **Bukatu:** 00:17:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

Aita ikazkintzan aritzen zen eta Daniel berari laguntzen. Txondorra zelan bete behar den azaltzen du. Ikatza egiteko denetariko egurra erabiltzen zuten. Ondo tapatzea da garrantzitsua.

5. Ikatza belakiagaz atera

- **Erref:** AMO-124/015
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:18:45. **Bukatu:** 00:20:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:

<p>Hiru-lau lagun egoten ziren ikatza egiten. Gurdian kargatu eta Durangora eroaten zuten saltzera. Udagoiengan (udazkenean) egiten zuten. Ikatzak egosi egin behar du. Belaikiarekin ateratzen zuten ikatza. Belakiak Danielek berak egiten zituen tailerrean.</p>

6. Iurretako alkateari harrera eskolan

- **Erref:** AMO-124/019
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:22:50. **Bukatu:** 00:26:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Irakurtzeko zaletasuna izan du betidanik. Oromiñoko (Iurreta) eskolan ibili zenean, herriko alkatea eskolara joan zenean berak prestatu zuen harrerako hitzaldia.

7. Somatena

- **Erref:** AMO-124/027
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:34:59. **Bukatu:** 00:35:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia
- Politika » Gerra aurrea » 1923-1931: Primo de Rivera

Laburpena:

Eskolako maistraren neba somatena zen, monarkiaren aldeko polizia zibila.

8. Gerran faxistekin bat egin behar

- **Erref:** AMO-124/029
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:36:51. **Bukatu:** 00:37:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Soldadutza egitera Lizarrara joan zen, errepublikako soldadu bezala. Baina gerra hasi zenean, faxisten aldera joan behar izan zen. Gorrien aldeko asko ere hartu eta Francoren aldekoengana eroan zituzten.

9. Gerrako lagun batzuk Zornotzan

- **Erref:** AMO-124/031
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:38:23. **Bukatu:** 00:39:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran Francoren aldeko tropekin borrokatu behar izan zuen. Beraien konpainiako batzuk Zornotzako txalet batean egon ziren egun batzuetan.

10. Soldadutzan sukar paludikoak jota

- **Erref:** AMO-124/033
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:41:29. **Bukatu:** 00:44:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran Segoviako La Granja de San Ildefonso egon zen. Sukar paludikoak jota egon zen. Orduan bizitakoak kontatzen ditu.

11. Gerran hiltzeko beldurrez

- **Erref:** AMO-124/034
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:44:32. **Bukatu:** 00:45:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran Segoviako La Granja de San Ildefonso gaixorik egon zen eta gero handik beste leku batera joan zen. Han txarto pasatu zuten, hiltzeko beldurra ere izan zuten.

12. Osaba topatu zuen langile-batailoian

- **Erref:** AMO-124/035
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:45:30. **Bukatu:** 00:48:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

Gerran borrokan zebilela, bere osaba Julian, aitaren anaia gazteena, topatu zuen langile-batailoian. Osabagaz batera Arratiako beste preso bat ere egon zen.

13. Arratoi piloa gerran

- **Erref:** AMO-124/039
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:54:24. **Bukatu:** 00:55:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran zikinkeria asko zegoen. arratoi asko zeuden eta behin arratoi batek ia belarrian egin zion haginka. Patata-zakuak ere osorik jaten zituzten arratoiek.

14. Gerra bukaera eta etxera

- **Erref:** AMO-124/041
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:56:26. **Bukatu:** 00:58:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerra bukatu zenean, Madrilen egon zen soldadu eta handik Asturiasera joan ziren. Uztailaren 4 batean, Santanderrera joan eta zer bazkaldu zuten gogoan du. Balde handi batean garbitu ziren. Bertatik etorri ziren etxera lizentziatuta.

15. Gerran postari

- **Erref:** AMO-124/043
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:59:32. **Bukatu:** 01:01:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Gerran postari lanetan ibili zen. Etxebarritik Debara joan behar izaten zen. Denda batera ere joaten zen eta orduan bisitakoak gogoratzen ditu.

16. Kontserba fabrikan lanean

- **Erref:** AMO-125/009
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:13:37. **Bukatu:** 00:15:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Durangaldeko lantegiak

Laburpena:

Gerra ostean, beharra egin eta beharra egin aritu zen. Kontserba fabrikan hasi zen; zehaztasunez lan egiten zuten.

17. San Juan bezperako kanta errezitatuta

- **Erref:** AMO-125/018
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:28:56. **Bukatu:** 00:29:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Katak » Bestelako katak

Laburpena:

San Juan bezperako kanta errezitatzen du.

18. Gabonetan ogi bedeinkatu zatia gorde

- **Erref:** AMO-125/021
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:32:35. **Bukatu:** 00:33:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak

Laburpena:

Gabonetan ogi bedeinkatu zati bat gorde egiten zuten, eta txakur amorratuari emoten zieten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-05-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com